

PM 02-09-25 ANG NYHETER I SKADESTÅNDSLAGEN

Skadeståndslagen har gjorts om till vissa delar från och med den 1 januari 2002. Förändringarna gäller endast skador som inträffar från och med den 1 januari 2002. Tidigare skador regleras enligt gamla regelverket.

Begreppen sveda och värk och lyte och men ändras endast redaktionellt för att det klart och tydligt skall framgå att ersättning utgår både för fysiska och psykiska skador.

Ersättningsposten olägenheter i övrigt avskaffas. En ny ersättningspost som kallas särskilda olägenheter införs.

Från och med den 1 januari 2002 skall således ersättning för men i princip även omfatta det som tidigare ersattes under posten olägenheter i övrigt. B-och C-momenten i den gamla ABC-modellen ingår således i ersättningen för men.

Trafikskadenämnden har upprättat tre stycken tabeller som kommer att användas för fastställande av ersättningen.

Tabell 1 används för de skadelidande som efter trafikskadan har återgått i arbete med minst 25 procent. I tabellbeloppet ingår ersättning för anspänning i arbete och den dagliga livsföringen i övrigt.

Tabell 2 används för skadelidande som inte återgått i arbete efter trafikskadan.

Tabell 3 avser endast ersättning för anspänning i arbetet. Denna tabell utgör skillnaden mellan ersättningsbeloppen i tabellerna 1 och 2 och skall användas när den skadelidande återgår i arbete efter det att ersättning redan har bestämts enligt tabell 2.

Vad gäller delprovningar kan man utgå ifrån tabellbeloppen.

Observera således att tabell 1 är tillämplig från det att man återgått i arbete med 25 procent eller däröver.

Man har använt den kvinnliga kapitaliseringstabellen när beloppen fastställts. Detta gynnar manliga skadade.

Risk för framtida inkomstförlusten skall ersättas under posten inkomstförluster. Tidigare ersattes dessa risker under B-momentet.

Risk för fördyrade levnadsomkostnader ersattes tidigare under C-momentet. Dessa skall ersättas under merkostnader i framtiden.

Systemet innebär således att ersättningssystemet blir tydligare och klarare.

Ersättningsposten särskilda olägenheter skall enligt förarbetena framför allt tillämpas när den skadelidande drabbas av ökad anspänning i arbetet av betydande grad. Det skall röra sig om påtagliga besvär vid frekvent förekommande arbetsuppgifter eller när den skadelidande har uppenbara svårigheter att fungera i arbetet. Ersättning för särskilda olägenheter kan också utgå om den skadelidande i sin dagliga livsföring besväras i så hög grad att schabloniserad ersättning inte kan anses utgöra en tillräcklig kompensation. Enligt förarbetena skall ersättning för särskilda olägenheter utgå endast i undantagsfall.

En fråga som särskilt diskuterats är om särskild ersättning skall utgå för förlust av fritidsintressen. HD har i ett rättsfall från 1992 fastställt särskild ersättning till en person som inte kunde ägna sig åt sportdykning på fritiden i anledning av en skada. Man fastställde ett årsbelopp om 500 kr.

Enligt förarbetena till nya skadeståndslagen skall även fortsättningsvis i undantagsfall ersättning kunna utgå för förlust av fritidsintressen. Huvudregeln är dock att ersättningen ingår i menbeloppet.

En annan nyhet i lagstiftningen är att nära anhörig till den som dödas genom skadeståndsgrundande handling har rätt till ersättning enligt skadeståndsrättsliga principer. Det är i första hand frågan om sveda- och värkersättning för psykiska besvär. Ersättning kan dock även utgå beträffande de andra ersättningsposterna. Det spelar ingen roll om det är ett uppsåtligt brott eller ett vårdslöshetsbrott. Även vid trafikskador kan ersättning utgå till anhöriga.

I förarbetena säger man också att beviskraven inte skall sättas särskilt högt. Man hänvisar till ett HD-avgörande från år 2000 som säger att vid anhörigs dödsfall uppstår som regel alltid psykiska besvär för anhöriga. Däremot föreligger ingen bevislättning om det blir bestående skador för den anhörige. Bevislättningen skall heller inte tillämpas om yrkandena ligger betydligt över den praxis som finns beträffande ersättningen.

Vilka är då närstående? Det framgår inte klart av förarbetena eller lagtexten vilka som är närstående. Enligt förarbetena tar man dock främst sikte på make, registrerad partner, sambo, barn och föräldrar.

Kan ersättning även utgå om personen i fråga inte avlider? Enligt förarbetena kan ersättning även i undantagsfall utgå till anhöriga om personen i fråga blivit allvarligt skadad. Ersättning kan t ex utgå när en anhörig hamnar i livslång koma eller när personen i fråga bevittnar ett allvarligt våldsangrepp på den anhörige.

En annan nyhet är att omprövningsrätten utvidgas. I dagsläget föreligger endast rätt till omprövning vad gäller inkomstförlust och förlust av underhåll. Omprövningsrätten kommer nu att omfatta samtliga ersättningsposter. Det krävs då en väsentlig förändring

för att omprövning skall kunna komma till stånd. D v s det är samma regler som gäller i dag för inkomstförlust och förlust av underhåll.

Detta medför att när en skada slutregleras måste klart och tydligt anges vad försäkringsbolaget betalat ersättning för.

En annan nyhet är att arvsrätt införs beträffande ideellt skadestånd. I dagsläget kan dödsboet få ersättning för kostnader och inkomstförlust fram till dödsdagen. Däremot kan arvingarna ej arva eventuell rätt till ideell ersättning. En sådan rätt införs med nya lagstiftningen. Detta gäller även kränkingsersättning. En förutsättning för att rätten till ersättning skall kunna gå över på arvingarna är dock att den skadelidande har framställt ett krav på ersättning före dödsfallet.

Kostnader för anhöriga skall ersättas i större omfattning. Man tänker då i första hand på ersättning för kostnader och inkomstförlust den anhörige gör på grund av sjukbesök och omvårdnad om den skadade.

Enligt den praxis som gäller enligt gamla skadeståndslagen har ersättning främst betalats när den anhörige gör sjukbesök under den akuta sjuktiden. För längre perioder har ersättning utbetalats om skadelidande är barn eller om skadorna är livshotande.

Ersättning enligt den nya lagen skall betalas endast om det är skäligt. Detta till skillnad mot huvudregeln att ersättning för kostnader skall betalas fullt ut.

Vissa justeringar görs beträffande lagregeln om kränkingsersättning. I stort sett kodifierar man gällande praxis. Man gör även lagtexten tydligare.

Mats Wikner